

DIUMENGE 29 DURANT L'ANY – A 2014

El Senyor és rei! Aquesta fórmula ben coneguda, reconeixem - ho, trastoca la nostra vida quotidiana i en canvi, a partir d'ella, la litúrgia d'aquest diumenge empenta el nostre ensopiment

Isaïes i el salm 95 posen Déu com el Senyor de l'univers tenint a la mà tota altra forma d'autoritat temporal. Pel que fa a Jesús, ell dissocia el poder temporal del de l'omnipotent Déu sense oposar-los com dues forces del mateix valor.

Jesús, segons el seu costum, diu una paraula alliberadora. L'home vivent en el món està sotmès a les lleis del món en tant no xoquen amb la llei de Déu. Tota persona té el seu lloc en la ciutat (societat) perquè la seva veu importa per a la construcció d'una societat d'acord amb l'ordre volgut per Déu. Seria menysprear l'Encarnació estar fora del món. Si Déu ha vingut a aquest món, quina persona conscient d'aquest do d'amor, podria refusar els seus germans romanent com a fora del món? Jesús ens ensenya el vertader camí de Déu, diu l'Evangeli. Caminar rera d'ell, seguint els seus passos, és el que nosaltres aprenem diumenge rera diumenge a fi que el nom del Senyor sigui conegut i glorificat, també pregam plens de confiança: *Déu etern, ensenyau-nos de ser sempre generós amb vós i feis que servim de tot cor la vostra majestat. O amb altres paraules: feis-nos sempre voler el que vós voleu i servir la vostra glòria amb un cor indivís.*

LA TAULA DE LA PARAULA

PRIMERA LECTURA

APROFUNDIR AQUESTA PARAULA. Isaïes 45, 1.4-6a

Isaïes resident en un obscur poble deportat, no ha escrit certament al gran conqueridor Cir. El seu missatge d'adreça més tost als exiliats amb l'única finalitat de retornar-los el coratge fent-los veure una sortida positiva a la seva situació dolorosa.

La primera raó d'esperar té el seu fonament en l'observació dels fets. Cir no és un conqueridor habitual. No devasta les contrades i no desplaça les poblacions conquistades. Al contrari, les retorna a la seva terra i les ajuda a reconstruir el seu país. En ell hi ha un motiu real d'esperança per Israel que espera, com d'altres, que la regió caigui a les seves mans.

La segona raó d'esperar es situa a un nivell més espiritual. Déu es serveix de tota situació per a portar a terme els seus designis. Així, Cir no és res més que un instrument a les seves mans, Déu l'ha *escollit per amor del meu servent, el poble de*

Jacob, d'Israel, el meu elegit, tot i que Cir ignora totalment aquest Déu, a tu que no em coneixes.

En cap moment Isaïes glorifica Cir per la seva intel·ligència i la seva bondat política, pel contrari la seva lloança puja directament a Déu autor d'aquesta benedicció. Fins i tot al cor de situacions més desastroses i desgraciades del que l'Exili n'és l'exemple, Déu no oblida el seu poble. Ell és Senyor de la història, i és el que Isaïes indica quan, a través del signe que és Cir, recorda que tot ve de Déu: perquè tothom sàpiga, de llevant fins a ponent, que fora de mi no hi ha ningú. Dit d'altra manera: Cir només és Cir, i Déu és Déu, no us enganyeu, no us equivoqueu.

PROCLAMAR AQUESTA LECTURA

El lector prepararà atentament aquesta curta lectura. Segons li sigui possible distingirà els tres eixos de la lectura. Els dons que Déu fa a Cir: L'ha consagrat a qui ha donat la mà, i la missió que se li dóna: *per sotmetre-li les nacions i desarmar els reis,*

per obrir davant d'ell les portes de les ciutats, les portes que no es tancaran.

La causa immediata d'aquest do: Per amor del meu servent, el poble de Jacob, d'Israel, el meu elegit.

La causa primera d'aquest do: *Jo som el Senyor, i no n'hi ha d'altre.*

Fora de mi no hi ha cap Déu.

- El lector posarà en evidència l'absoluta llibertat de Déu repetida dues vegades: *tu que no em coneixes. T'he fet aquest honor, a tu que no em coneixes.*

La conclusió serà anunciada sense flexionar la veu: *perquè tothom sàpiga, de llevant fins a ponent, que fora de mi no hi ha ningú.*

EL SALM 95

El salm 95 s'inscriu particularment en seguiment de la lectura d'Isaïes. Invitació a festejar la reialesa universal de Déu, ell envia a Israel a anunciar a tots els pobles els magnífics fets d'aquest Déu que és l'únic vertader Rei.

El que motiva l'entusiasme desbordant d'aquest salm sembla ser el retorn de l'Exili. El cant joïós que de brollar del cor i dels llavis de cadascun és també inaudit, també nou com aquest retorn inesperat.

Aquesta meravella no pot ser més que contada, narrada sense descans: Déu és gran, amb una supremacia absoluta. Açò esdevé una missió per a Israel anunciar que el Senyor és rei. Missió que a d'empènyer tots els pobles a reconèixer com únic Déu aquest Déu que li és propi: el Déu d'Israel és el Déu universal en qui tots els pobles han de posar la seva fe.

La missió confiada a Israel ha passat a mans de l'Església. És ella qui avui, ha d'exultar de joia i anunciar a tots els pobles el gran benifet de Déu, més gran que el retorn de l'Exili: la resurrecció de Jesús que obre als homes les portes del Regne.

SEGONA LECTURA

APROFUNDIR LA SEGONA LECTURA: 1 Tessalonicencs

La carta als Tessalonicencs de la qual en començam avui la lectura per continuar-la fins al final de l'any litúrgic, és la primera carta escrita per Pau, només uns vint anys després de la resurrecció de Jesús.

Pau ha deixat un poc ràpidament Tessalònica (Cf Act 17, 5ss.), deixant darrera d'ell, Silvà i Timoteu i una comunitat massa jova. Pau té tota la raó d'inquietar-se però després l'arribada de Silvà i Timoteu el tranquil·litza plenament. Llavors escriu als Tessalonicencs una carta plena d'acció de gràcies i de recomanacions pràctiques.

Pau es meravella davant l'obra acomplerta per Déu en aquesta petita comunitat. La seva acció de gràcies és de aprofundida, en algunes línies, fa passar ben bé de les afirmacions teològiques a les que cal estar atents.

Des dels primers temps, en la jova Església la comprensió de Déu Trinitat hi és present, tot i que el mot "Trinitat" no es formula més que més tard: La vostra esperança en Jesucrist aguanta les adversitats... no predicàvem només de paraula, sinó amb obres poderoses, amb dons de l'Esperit". Per altra part, Pau remarca que l'acció de l'Esperit dóna sentit a les virtuts teològiques: la fe treballa per propagar-se, la vostra caritat no es cansa de fer el bé, la vostra esperança en Jesucrist, aguanta les adversitats".

Seguidament ell situa en el seu vertader lloc la predicació; és ell qui ha predicat, però és l'Esperit que fa produir en els homes un fruit digne de Déu.

Al cor d'aquesta acció de gràcies, Pau col·loca el motiu etern: Nosaltres sabem de cert que ell us ha elegit", aleshores donem-li gràcies per la vostra vida.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

El lector està atent als diferents elements de la lectura.

L'adreça i la benedicció:

Pau, Silvà i Timoteu a la comunitat de Tessalònica... us desitjam la gràcia i la pau...

- Al desenvolupament de les virtuts teològiques:

la fe treballa per propagar-se, la vostra caritat no es cansa de fer el bé, la vostra esperança en Jesucrist, aguanta les adversitats".

- L'incís fonamental per Pau: Nosaltres sabem de cert que ell us ha elegit", aleshores donem-li gràcies per la vostra vida.
- La conclusió il·luminant el paper del predicador i el de l'Esperit Sant: *quan us anunciàvem l'evangeli, no predicàvem només de paraula, sinó amb obres poderoses, amb dons de l'Esperit*

APROFUNDIR L'EVANGELI DE MATEU 22, 15-21

A través del discurs parabòlic de Jesús, abordat els quatre diumenges anteriors, els fariseus han estat clarament convençuts d'ineptitud d'entrar al Regne de Déu. El refús que ells oposen a l'ensenyament de Jesús es converteix, des de llavors, en un duel que conduirà a la condemna de Jesús. El propòsit dels fariseus són, referent a açò, molt clars: ell és ... per veure com podien atrapar Jesús en falta fent-lo parlar. Així, envien els partidaris d'Herodes infeudats al poder ocupant romà tot disposats a dir a aquests la més petita paraula de Jesús que pogués ser hostil al Cèsar. La tàctica és simple: procurar una acusació política per aconseguir de Pilat la condemna de Jesús.

Normalment la qüestió perversa que posen indueix una resposta pròpia per condemnar algú. Però Jesús entreveu la seva malícia: Hipòcrites! Perquè em voleu posar a prova?, Jesús eixampla, amplia el debat. La seva resposta és en principi general vàlida en el terreny polític-religiós tant bé en la relació de l'espiritual i temporal. Però Jesús s'eleva per damunt del sòl polític, recorda els drets de Déu.

Aquest propòsit és audaç quan es considera el món en el que Jesús parla on l'Estat exerceix una influència extrema sobre tota cosa igualment en matèria religiosa.

La persona del Cèsar és sagrada, quasi divina. Jesús demana que sigui donat al Cèsar el que li pertany, l'impost i només l'impost. No el culte que només es deu a Déu.

Déu és Rei en tant que creador i si ell delega la seva autoritat a reis terrenals, espera que aquests reconeixin els seus drets i siguin els primers en cercar el seu Regne i a treballar pel seu establiment. Més enllà del bé espiritual de les persones, hi ha l'acompliment del disseny eternal de Déu Jesús redueix els seus adversaris al silenci. El que ells havien dit com a burleta, per riure-se'n es troba confirmat: Tu ensenyes el vertader camí de Déu.

COMENTARI A L'EVANGELI

Una controvèrsia amb trampa...

Les tres paràboles de judici que Jesús els ha adreçat no han bastat per a desarmar als seus enemics, tant se'n val. La polèmica rebota amb una sèrie de controvèrsies.

I tot just començant, sobre l'impost al Cèsar. Els Fariseus, encara que pels seus deixebles, no tenen cap temor en ajuntar-se, en aquesta ocasió, als partidaris d'Herodes. En efecte, els Fariseus suporten l'ocupació romana com un mal inevitable, a diferència dels Zelotes que formaren la resistència i ni tan sols tocaven els diners romans. Els Herodians, en canvi, que són els partidaris d'Herodes, col·locats pels romans, juguen la carta de la col·laboració.

La pregunta que acaben de posar a Jesús, amb un luxe d'afalacs, és explosiva: *Mestre, sabem que dieu sempre la veritat, i que ensenyeu de debò els camins de Déu, sense miraments per ningú, sigui qui sigui, ja que no obreu per complaure els homes. Digueu-nos, doncs, ¿què penseu d'això? ¿És lícit o no de pagar tribut al Cèsar?».*

La trampa està parada. Sigui la que sigui la resposta de Jesús, pensen ells, quedarà desqualificat públicament.

Si repon "no", si nio reconeix la necessitat de pagar aquest impost; llavors es rebel·la contra el Cèsar. I els Herodians frissaran a denunciar-lo a les autoritats romanes.

Si, per contra, respon "sí", si afirma que cal pagar l'impost al Cèsar, és que, no solament demana que es sotmet a una llei, sinó que reconeix l'autoritat de l'emperador pagà sobre el poble de Déu, que legitima la presència romana, pagana i impia, sobre una terra santa donada per Déu a Abraham i a la seva descendència. Llavors, als ulls d'un poble que espera una alliberació nacional, ell perd tot crèdit i ha de renunciar a presentar-se com el Messies vingut a realitzar les seves esperances. Fariseus i Zelotes no deixarien de fer-ne ressò i desprestigiar-lo entre els seus seguidors.

... es gira contra els qui l'han parada:

Abans de respondre la seva pregunta, Jesús fa aparèixer clarament la hipocresia dels seus interlocutors. Quan els demana que els mostri la moneda de l'impost, ells en porten al damunt i la hi poden presentar.

Ja que, en aquesta època, aquesta moneda porta a la vegada

+ una representació del bust de l'emperador de Roma, coronat com un déu.

+ i una inscripció sense ambigüitat: Tiberi Cèsar, fill del diví August: August. *Les pretensions divines eren clares, comenta Cl. Tassin, tot i que, personalment, tiberi es considerava un home com els altres. És sobretot a partir de Calígula que els emperadors rivindicaran sense humor la seva identitat divina. L'Antic testament prohibia formalment les imatges humanes pel risc de la deïficació.* Per a respectar aquesta sensibilitat religiosa, els governadors no encunyaven, en el territori jueu, més que monedes sense imatge. Però, per a l'impost imperial, no s'escapaven de la moneda impia que, segons l'humor del relat, sembla sortir aquí de la butxaca dels

Fariseus, tant fidels a les prohibicions de la Llei divina (*L'évangile de Mattieu, p. 233*). *¿De qui és aquesta figura (en grec: icona) i el nom que hi ha escrit?». Li diuen:«Del Cèsar». I Jesús hi afegeix aquesta fórmula esdevinguda proverbial – encara que sovint mal interpretada- que deixa els seus interlocutors tot esglaiats: Doncs, torneu al Cèsar això que és del Cèsar, i a Déu, allò que és de Déu».*

+ Ja que la moneda imperial, que ells mateixos li acaben de presentar, porta l'efígie de l'emperador, ja que de fet són sotmesos a l'administració romana, Jesús els convida a donar al poder ocupant el que calgui, tot el que calgui, però res més: *Retorneu al Cèsar això que és del Cèsar, i a Déu, allò que és de Déu».*

+ Per tant, no es qüestió de donar a l'emperador un culte com a un déu, com ho proclama la inscripció de la moneda. Ja que ells mateixos han estat creats a imatge de Déu, *a imatge i semblança seva (Gn 1, 26)*, Jesús els exhorta a fer de manera que Déu sigui el primer en ser servit, i, tot reconeixent el poder polític, a no tenir por a contestar-lo si gosa sacralitzar-lo i s'arroga drets sobre els homes que no pertaven més que a Déu: *i a Déu, allò que és de Déu».*

Comenta S. Agustí: *Igual que Cèsar busca la seva imatge sobre una moneda, Déu busca la seva imatge en la teva ànima. Dóna al Cèsar, diu el Salvador, el que pertany al Cèsar. Que reclama de tu Cèsar? La seva imatge. Què reclama de tu el Senyor? La seva imatge. Però la imatge del Cèsar és sobre una moneda, la imatge de Déu és en tu. Sermo 24).*

Refusant deixar-se tancar en el dilema formulat pels seus adversaris, Jesús pren altura i desplaça la qüestió segons un simbòlic adaptat a uns homes religiosos. El Regne de Déu no és un regne que faci la competència al del Cèsar; és d'un altre ordre, es situa a un altre nivell. El Messies no ve a ocupar el lloc del Cèsar i a a realitzar un messianisme politico-religiós; ve a instaurar el regne de Déu.

Conclou Cl Tassin: *L'episodi ajuda els cristians dels anys 80 a situar-se en l'Imperi romà: es sotmeten a les autoritats polítiques (cf. Rom 13, 1-7), també durant molt temps l'Estat no ocupa el lloc de Deu fent-se adorar o legalitzant formes d'injustícies incompatibles amb l'Evangelí.*

Comprès d'aquesta manera, i no com instituint una barrera estanca entre la religió i la política, aquest episodi roman el governall de tot cristià compromès a l'interior de la societat (o.c.).